

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries
ГРОМАДСЬКІ ОБГОВОРЕННЯ

ПЛАН УПРАВЛІННЯ РІЧКОВИМ БАСЕЙНОМ ДНІПРА 2025 – 2030

СУББАСЕЙНИ ВЕРХНЬОГО ДНІПРА ТА РІЧКИ ДЕСНА

АНАЛІЗ СТАНУ ПОВЕРХНЕВИХ ТА ПІДЗЕМНИХ ВОД

Катерина Мудра

Блю Ріверз Екологічний Консалтинг

14 БЕРЕЗНЯ 2024 Р.

ЧЕРНІГІВ

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

ПУРБ = АНАЛІЗ СТАНУ МПВ/МПЗВ + ПРОГРАМА ЗАХОДІВ

- 1 – Забруднення МПВ
- 2 – Забруднення МПЗВ
- 3 – Гідроморфологічні зміни
- 4 – Засмічення водних об'єктів твердими побутовими відходами (пластик)
- 5 – Зони, що підлягають охороні
- 6 – Аналіз водокористування
- 7 – Екологічні цілі

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ЗАБРУДНЕННЯ ОРГАНІЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ

ПРИЧИНА – недостатній ступінь очищення стічних вод або взагалі відсутність каналізаційних мереж та каналізаційних очисних споруд

Органічне забруднення → зміни кисневого балансу поверхневих вод
→ зміни видового складу гідробіонтів (або їх загибелі).

Дифузні джерела – домогосподарства сільського населення, не підключені до каналізаційних мереж (ЕН <2000) та частина міських агломерацій.

- Води відводяться у відстійники, вигріби-накопичувачі → забруднюючі речовини потрапляють у МПЗВ і транспортуються у МПВ.
- **26% населених пунктів** міського типу облаштовані системами збору та відведення стічних вод.
- **Каналізація відсутня у 8 містах з ЕН > 10 тис.**

Implementing partners

Austrian
Development
Agency

Co-funded by

With funding from

Austrian
Development
Cooperation

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ЗАБРУДНЕННЯ ОРГАНІЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ

Дифузні джерела – сільське господарство.

Гній свійських тварин та захоронення їхніх туш.

Найбільші значення показника застосування гною:

1. Чернігівського р-ну Чернігівської обл. - **2.48 т/га**
2. Сумського р-ну Сумської обл – **2.74 т/га**
3. Броварського р-ну Київської обл – **3.35 т/га**
4. Ніжинського р-ну Чернігівської обл. – **4.71 т/га**

Implementing partners

Austrian
Development
Agency

Co-funded by

With funding from

Austrian
Development
Cooperation

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ЗАБРУДНЕННЯ ОРГАНІЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ

Точкові джерела – надходження стічних вод у поверхневі води.

- **Житлово-комунальне господарство:**
Місто Чернігів – 30% органічного забруднення.
- **Промисловість:**
Підприємства харчової, паперової промисловості та енергетики.

Найбільшого навантаження органічними речовинами зазнають річки:
Сейм, Шостка, Білоус.

Implementing partners

Austrian
Development
Agency

Co-funded by

With funding from

Austrian
Development
Cooperation

ЗАБРУДНЕННЯ БІОГЕННИМИ РЕЧОВИНАМИ → ЕВТРОФІКАЦІЯ МПВ

Дифузні джерела – сільськогосподарське виробництво
(застосування мінеральних добрив, гною).

Змив речовин з поверхні водозбору (обумовлений **природними та антропогенними факторами**):

- з сільськогосподарських угідь та меліорованих земель;
- урбанізований стік з територій населених пунктів;
- стік з промислових площадок;
- стік з територій сільських населених пунктів та тваринних комплексів.

Точкові джерела

- населені пункти (неочищені стічні води, фосфоровмісні пральні порошки і миючі засоби) – **99% (Чернігів – більше 50%, річки Білоус та Шостка)**,
- промисловість (підприємства харчової галузі),
- сільське господарство.

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

ГІДРОМОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ

- 1 – Зарегульованість
- 2 – Спрямлення русла
- 3 – Забори води
- 4 – Коливання рівнів води

- протиаводковий захист
- гідроенергетика
- регулювання стоку (ставки, водосховища)
- спрямлення русел річок

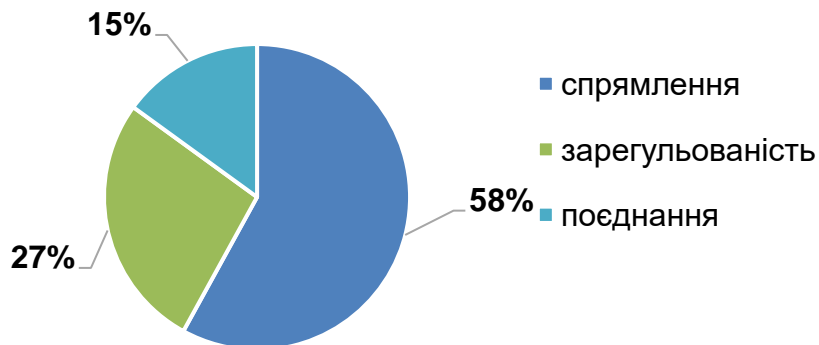
СУББАСЕЙНИ

147 МПВ (51% всіх МПВ) зазнали змін:

85 МПВ – спрямлення русел

40 МПВ – зарегульованість

22 МПВ – зарегульованість та спрямлення

БАСЕЙН ДНІПРА

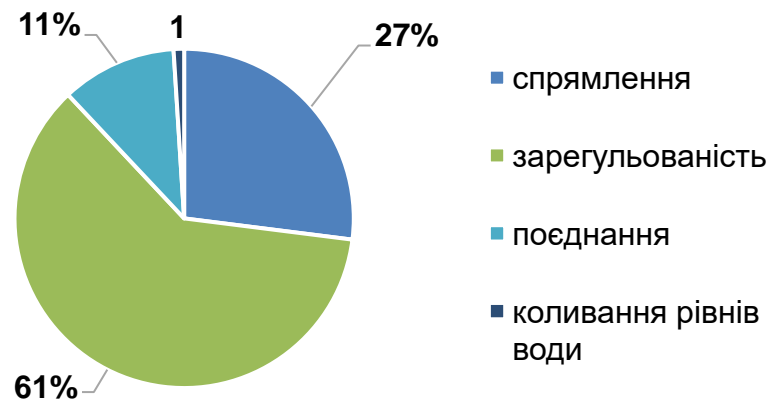
1740 МПВ (49% всіх МПВ) зазнали змін:

467 МПВ – спрямлення русел

1070 МПВ – зарегульованість

201 МПВ – зарегульованість та спрямлення

2 МПВ – коливання рівнів води

ПІДЗЕМНІ ВОДИ. ЗАБРУДНЕННЯ

- **Безнапірні МПЗВ** – є ризик поверхневого забруднення, відчувають вплив техногенної діяльності, потрапляння забруднювальних речовин з поверхні.
- На хімічний стан МПЗВ впливає використання мінеральних добрив та пестицидів, діяльність на сільгоспугіддях, відходи тваринницьких підприємств та скиди забруднених стічних вод у поверхневі водойми, відсутність централізованої каналізації з подальшим очищенням стічних вод у селах та селищах.
- **Напірні МПЗВ – високий рівень захисту від поверхневого забруднення - можливе локальне (точкове) перевищення нормованих елементів, переважно в місцях неглибокого залягання водовмісних відкладів**
- **Безнапірні МПЗВ** використовуються для індивідуального водопостачання у сільських населених пунктах, **напірні МПЗВ** – для централізованого водопостачання.

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

ЗАСМІЧЕННЯ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ, В ТОМУ ЧИСЛІ ПЛАСТИКОМ

**Сміття завдає шкоди водній фауні → деградація біорізноманіття
→ негативний вплив на стан МПВ.**

- Прогалини у національному законодавстві
- Неефективна система збору, транспорту та утилізації відходів
- Низька культура поводження з відходами населення
- Велика кількість несанкціонованих та стихійних сміттєзвалищ

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

ЗОНИ (ТЕРИТОРІЇ), ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОХОРОНІ СМАРАГДОВА МЕРЕЖА

СУББАСЕЙНИ

25 об'єктів

- Національні природні парки
- Регіональні ландшафтні парки
- Заказники
- Заповідні території

БАСЕЙН ДНІПРА

155 об'єктів

- Біосферні заповідники
- Національні природні парки
- Природні заповідники
- Регіональні ландшафтні парки
- Заказники
- Заповідні території

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

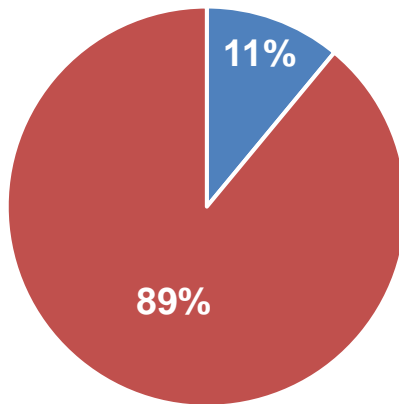
ЗОНИ (ТЕРИТОРІЇ), ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОХОРОНІ

ЗОНИ САНІТАРНОЇ ОХОРОНИ (ЗАБІР ВОДИ БІЛЬШЕ 10 М³/ДОБУ)

СУББАСЕЙНИ

358 водозаборів:

- водозаборів підземних вод – **319**
- водозаборів поверхневих вод – **39**

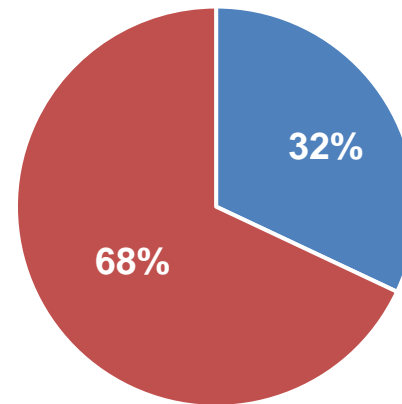
■ поверхневі ■ підземні

Implementing partners

БАСЕЙН ДНІПРА

2949 водозаборів:

- водозаборів підземних вод – **1996**
- водозаборів поверхневих вод – **953**

■ поверхневі ■ підземні

Co-funded by

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ЗОНИ (ТЕРИТОРІЇ), ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОХОРОНІ МІСЦЯ РЕКРЕАЦІЇ ТА ВІДПОЧИНКУ НАСЕЛЕННЯ

Це земельні ділянки з прилеглим водним простором, призначені для **організованого відпочинку населення** на прибережних захисних смугах водних об'єктів. Такі місця визначаються органами місцевого самоврядування відповідно до наданих їм повноважень **щороку** перед початком літнього купального сезону.

За інформацією ДСНС, станом на **липень 2023 року** нараховується:

СУББАСЕЙНИ

9

**офіційно визначених місць
рекреації та відпочинку населення**

БАСЕЙН ДНІПРА

205

**офіційно визначених місць
рекреації та відпочинку населення**

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

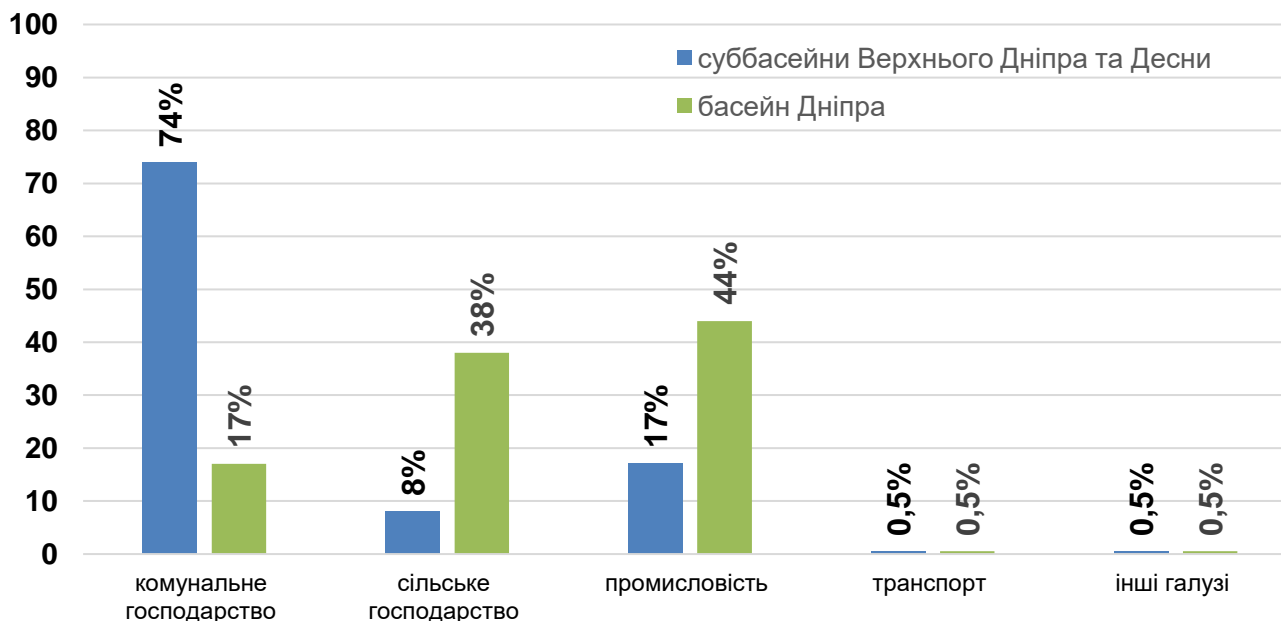

АНАЛІЗ ВОДОКОРИСТУВАННЯ. ЗАБІР ВОДИ

- **83%** забору води – **поверхневі джерела** водопостачання (річка Десна).
 - Київська область – 62%
 - Чернігівська область – 29%
 - Сумська область – 9%.

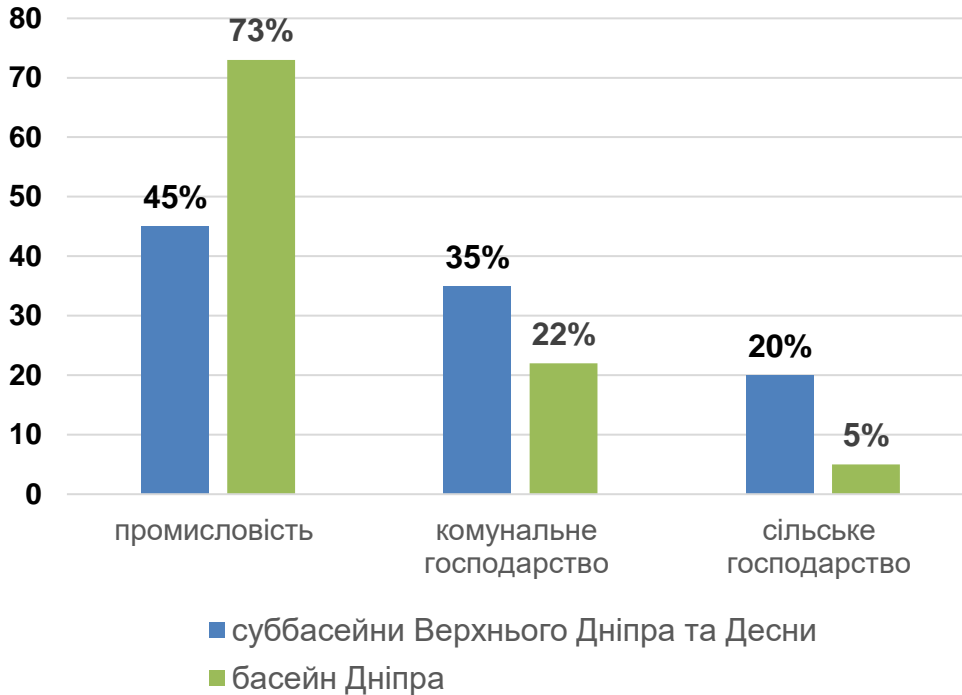
СТРУКТУРА ВОДОПОСТАЧАННЯ

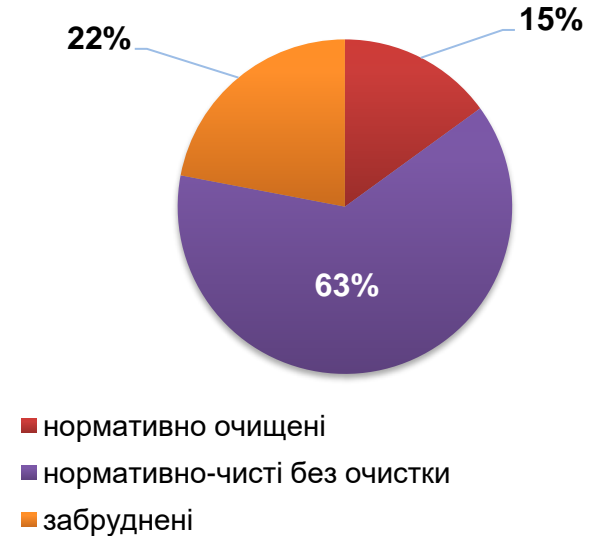

АНАЛІЗ ВОДОКОРИСТУВАННЯ. СКИД ВОДИ

СТРУКТУРА ВОДОВІДВЕДЕННЯ

СТУПІНЬ ОЧИЩЕННЯ (СУББАСЕЙНИ)

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

Funded by
the European Union

EU⁴Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ЕКОЛОГІЧНІ ЦІЛІ

ПОВЕРХНЕВІ ВОДИ

до 2030 р.

95 МПВ
(33%)

ПІДЗЕМНІ ВОДИ

до 2030 р.

6 МПзВ
(60%)

Implementing partners

Co-funded by

With funding from

Funded by
the European Union

EU4Environment
Water and Data in Eastern Partner Countries

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

kmydra_br@ukr.net

European Union for Environment - Water
Resources and Environmental Data

Implementing partners

Austrian
Development
Agency

Co-funded by

With funding from

Austrian
Development
Cooperation

